

Štjerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi: dobrodošli in se sprejemajo zastenci, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2:50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 24.

V Ptujju v nedeljo dne 15. junija 1913.

XIV. letnik.

Razpust okrajnega zastopa Slov. Bistrica.

(Izvirni dopis).

Slov. Bistrica, 11. junija 1913.

Dne 7. junija 1913 vršilo se je občno zborovanje okrajnega zastopa. Načelnik g. dr. H. Wiesthaler otvoril je zborovanje, pozdravil navzoče in podelil besedo g. c. k. namestniku svetniku dru. Adamu Weiß pl. Schlenzenburg. Le-ta dal je potem sledečo vladino javno na znanje:

„C. kr. štajersko namestništvo naznanilo je z odlokom z dne 15. maja 1913, štev. 9—588/13 sledeče: Na temelju § 81 postavbe z dne 14. julija 1866, d. p. in V.-Bl. št. 19, se slovenjebistriški okrajni zastop tem potom razpusti. Namestništvo se čuti k tej odredbi vsled tega prisiljeno, ker je volilna perioda dosejanega okrajnega zastopa že z 12. septembrom 1910 potekla in ker uspeh naročenih novih volitev ne dopusti pod danimi razmerami pričakovati v zgodnjem času konstituiranje novega okrajnega zastopa; v § 38 postavbe o okrajnih zastopih vtemeljeno nadaljevanje uradovanja dosedanega okrajnega zastopa stoji torej v nasprotju s postavbo normiranim 3 letnim trajanjem mandata, katero bi se moralo daleč čez določeni čas podaljšati. Proti temu odloku stoji okrajnemu zastopu na temelju § 81 citirana postavbe rekurz na c. k. ministerstvo za notranje zadeve odprt, ki pa ne vstavi vpliva odredbe in ki se ima tekom 4 tednov vložiti.“

Po prečitjanju tega odloka povzel je g. Albert Stiger besedo in je dejal: Interesi našega prebivalstva so vsled te razpustitve zastavi; razpust okrajnega zastopa pomeni hudo oškodovanje delne kulture, zakar Nemci ne prevzamejo odgovornosti, marveč pripustijo to odgovornost. Govornik je omenil, da bodejo Nemci rekurz vložili, pa naj bode uspeh že karbinski hoče. Nadalje je govornik popisal znano upravljanje na volitev župnika Lendovšek, ki čez občinska odbornika v Makovljah dne 22. januarja ni pustil voliti; in vkljub temu, da sta ta dva volilca energično protestirala, ter se na okrajno glavarstvo pritožila, da sta prosila za nove volitve pod vodstvom komisarja, izostalo je vse, kar bi to žalostno početje dušnega pastirja Lendovška pojasnilo in razumovalo. Nadalje je omenil govornik slovensko obstrukcijo v deželnem zboru, vled katere je bil slovenje-bistriški okraj pri letnem obračunu per 45.000 K za okroglo 30.000 kron oškodovan. Slovenci torej gotovo ne ravnavo v interesu okrajja, ako se bode moralo zdaj vsled stroškov vladnega komisarja okrajne doklade s pet zvišati. Govornik predlagal je sledečo resolucijo:

„Volitve iz skupin mest in trgov za slovenjebistriški okrajni zastop v trgih Makovlje in Studenice se niso vršile po določbah postavbe z dne 14. junija 1866, §§ 32 in 33, kar je razvidno iz prepisane pritožbe na c. k. okrajno glavarstvo v Mariboru in se tako postopanje na noben način ne more smatrati za izvršeno volitev v zmislu postavnih določb; ravno tako se ne more iz tega vzrok za razpust okrajnega odbora izvajati. Pač pa bi bilo izvršiti pod strogom opazovanjem postavnih določb,

pod intervencijo političnega komisarja volitve v omenjenih dveh občinah in ako bi se ne pokorilo oblastnim odredbam, moralo bi se iz tega konsekvence izvajati. Izdatki okrajja za tekoče leto so z ozirom na gospodarsko bedo vsled treh zaporedoma nastopivših slabih letinj na najpotrebnejše znižani in z okroglo 48.000 K preluminirani. Vsled vstavljenega delovanja deželnega zbora se je okraj oškodovalo za okroglo 30.000 kron. Za nadaljno obremenitev davkoplačevalcev vsled funkcijskih stroškov komisarja se mora torej vsako odgovornost odložiti. Zborovanje skleni vsled tega, vložiti rekurz zoper razpust okrajnega zastopa.“

Načelnik dr. Wiesthaler je potem izjavil, da po njegovem mnenju razpust ni postavno opravičen. Nepostavne dogodke pri volitvi v Makovljah in Studenici bi morala oblast na vsak način kaznovati in bi se moralo tam nove volitve razpisati. . . . Ako bodejo zdaj okrajni troški večji, ako bodejo morali davkoplačevalci še večje doklade plačevati, potem imajo to zahvaliti slovenskim mogotcem. Podobni slučaj se je zgodil pri zadnjih okrajnih volitvah v ptujskem okrajju, kjer tudi na Ptujski gori slovenski prvaki niso hoteli voliti. Ali pomagalo jim ni nič, ker je upravno sodišče konstituiranje zastopa kot pravilno proglasilo. Govornik je natančno pojasnil položaj iz juridičnega stališča, ki pač kaže, da je pravica v vsakem oziru na napredni strani.

G. Petzolt se je izjavil proti nepostavnemu razpustu in je predlagal, naj se razpust ne vzame na znanje. Govorili so še gg. dr. Wiesthaler, Baumann in Stiger. Nato se je predlog g. Stigerja, da naj se vložijo rekurz proti razpustu, to pa s prošnjo, da naj se dostavi volilne certifikate in skliče zborovanje, za konstituiranje zastopa, ednoglasno sprejel. S tem je bilo te velezanimivo in velevažno zborovanje zaključeno.

Po seji zahvalil se je deželni uradnik g. dr. Stepantschitsch v imenu deželnega odbora okrajnemu zastopu, zlasti pa bivšemu načelniku za uspešno in za celi okraj velevažno delovanje najtopleje.

Boj za slovenje-bistriški okraj torej še ni končan. Odložile bodejo še druge, višje instance. Naj ta odločitev potem pade, kakor je, — odgovornost za višja bremena davkoplačevalcev v tem okraju pade s vso svojo težino na prvaško-slovenske voditelje. Z njimi pa bode že ljudstvo obračunalo!

Balkanske zmešnjave.

Bulgarsko-srbski spor.

Nasprotja med Bulgarijo in drugimi zavezniki nastala so tako huda, da se je bati vsak trenutek izbruha nove krvave vojne. Zlasti Srbi rožljajo zopet junaško s sabljo in vpijeje, da se hočejo maščevati za batine, s katerim jim je svoj čas bulgarski Battenberg pri Slivnici grbo namazal. Grd se v prvi vrsti za Makedonijo. Glasom pogodb, ki so jo sklenili balkanski zavezniki pred vojno zoper Turčijo, spadala bi Makedo-

nija Bulgarski. Pa tudi prebivalstvo te pokrajine je večidel bulgarske narodnosti. Srbi pa zahtevajo zdaj nakrat, da se naj tisto pogodbo spremeni in sicer tako spremeni, da bodejo oni velik del Makedonije dobili. Seveda se tej prav srbski zahtevi Bulgari nočejo pokoriti. Tako je nastala napetost, ki je obenem nevarnost za ves evropski mir. Kajti samoumevno tiči tudi za tem sporom zopet hinavska in zahrbtna ruska politika. Rusija je namreč odločna nasprotnica tega, da bi se uresničila velika in mogočna Balgarija; kajti ta bi bila ne samo njena resna tekmovalka na Balkanu, marveč bi ji tudi zaprla zaželjeno pot do cilja Konstantinopla. Zato podpira ruska politika Srbe, zato hoče, da postane nova Srbija kolikor mogoče velika, obenem pa kolikor mogoče odvisna od carja-batjuške. Z veliko Srbijo bi bila Avstrija oslabiljena; in Rusija bi imela mnogo več upanja v borbi zoper habsburško monarhijo, ki je sicer za sedaj odložena, ki pa bode prejali slej vendar prišla. . . . To približno je torej bistvo sedanjega skrajno nevarnega balkanskega spora. Kazalec balkanske ure kaže precej očitno na bulgarsko-srbsko, odnosno tudi bulgarsko-grško vojno. Morda se posreči še v zadnjem hipu, zamašiti vojni hujšakem na Srbskem in Bulgarskem široka odprta usta in preprečiti blazno prelivanje krvi. Morda, — veliko upanja pa ni!

Pogajanja.

Da bi se preprečilo bulgarsko-srbsko vojno, sešla sta se bulgarski ministerski predsednik Gešov in srbski Pasić. Domenila sta se, da se skliče sestanek vseh štirih ministerskih predsednikov balkanske zveze, na katerem naj bi se vse sporne točke rešile. Medtem pa so se razmere spremenile in mnogo upanja ni, da bi se ta sestanek v istini vršil. Gešov je odstopil in on je veljal za Rusom ter Srbom prijaznega moža. Na njegovo mesto je stopil dr. Danev, ki sestavi vlado iz vseh bulgarskih strank. Na ta način bi odgovornost za nastopivše dogodke prevzel ves bulgarski narod. Tudi to je znamenje, da se je položaj močno poojstril. Na Srbskem, kjer so bile besede vedno največji junaki, kriči seveda vse na vojno; pa Bulgari se teh junaških besed ne bojijo. . . . Od vseh strani dežuje seveda groženj in prošenj, da naj se ne prične te bratomorne borbe. Ali to so zopet le besede! Srbija je že svojega poslanika iz Sofije poklicala in to se zgodi ponavadi le neposredno pred vojno. Baje je Srbija tudi že nekaj ultimatum stavila, da mora Balgarija v tem in tem času njenim zahtevam ugoditi; ako bi tega ne storila, se bode zase-dene makedonske pokrajine ednostavno kot „srbske“ proglasilo. To bi pomenilo seveda takojšnji začetek vojne. Končno se pa še poroča, da je ruski car osebno telegrafiral na bulgarskega in srbskega kralja, da naj ne dopustita te bratomorne vojne in da naj njega, carja-batjuško, kot razsodnika sprejmeta. . . . Tako stoji položaj. V par dneh, morda že v par urah se bode mnogo pojasnilo!